

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Sect. III. Quomodo Dei voluntas non habeat causam, & sit rerum causa,
nec voluntati humanæ necessitatem afferat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

SECTIO III.

Quomodo Dei volūtas non habeat causam & sit rerum Causa, nec voluntati humana necessitatem afferat.

CONCLUSIO I.

Voluntas Dei est causa rerum.) In hoc non est difficultas, præsertim iis suppositis quæ de libertate Dei capite præcedenti dicta sunt. Dubitatur autem 1. Num intellectus diuinus propinquius, seu immediatius concurrat quàm voluntas: qua in re dicendam videtur, utrumque in suo genere immediate operari: voluntatem quidem quoad applicationem & exercitium, intellectum verò quoad directionem, & veluti specificationem.

Secundò dubitatur, an sit in Deo potentia quædam executiua, ratione distincta ab intellectu & voluntate, & quidnā illa sit. Respondeo 1. talem potentiam admittendam esse, siquidem non ideò Deus est omnipotens, quia cognoscit, aut quia vult omnia; quin potius omnia cognoscit, quia est omnipotens, omniaque

eminenter continentur in illius omnipotentia, neque potest velle aliquid nisi quia est omnipotens ad illud faciendum; quare secundum rationem est prior Dei omnipotentia, quàm intellectus, aut voluntas illius.

Respondeo 2. potentiam exequentem in deo esse ipsammet essentiã diuinam: quia sicut illa eminenter continet omnia possibilis, ita est omnipotens ad producendum quicquid voluerit; si accedat scientia vt dirigens, & voluntas vt eligens & applicans.

Tertiò dubitatur qualis sit potentia Dei, & ad quæ se extendat. Respondeo 1. ex S. doct. 1. p. q. 25 art. 2. potentiam Dei esse infinitam, vt patet, tum ex illo Lucæ 1. Quia non erit impossibile apud Deum, omne verbum; tum quia nullus possibilis est effectus adeò perfectus, qui per illam produci non possit. Hinc autè patet in deo veram esse omnipotentiam, quæ in eo consistit, vt possit deus facere quicquid absolute fieri potest, seu quicquid nõ implicat contradictionem, vt colligitur ex art. 3.

Respondeo 2, ex art. 4. deum potuisse multa facere quæ nõ fecit, & ex art. 5. potuisse etiam producere species nobiliores iis, quas de facto produxit, item-

que res productas potuisse meliores facere quoad accidentia, non essentialiter, eo quòd essentialiter rerum sunt immutabiles; non tamen posse deum aliquid facere melius vnione hypostatica, beatitudine sanctorum, & maternitate Virginis deipararæ, vt habes articulo 6. in responsione ad 4. quia nempe illa sumunt dignitatem quandam infinitam, ex speciali ordine quem ad deum habent.

CONCLUSIO II. Nulla potest dari causa propria diuinæ volitionis siue efficiens, siue finalis; potest tamen dari impropria seu virtualis, imò vna res creata potest ipsi esse aliquo modo proxima ratio volendi aliam.) Prima pars est S. Thomæ q. 19. art. 5. vbi ex eo probat nullam esse causam diuinæ voluntatis, quia idem nequit esse causa sui ipsius; at deus vnico actu vult finem & media, quare velle finem non est ei causa volendi media.

Accedit quòd volitio diuina non distinguitur à parte rei à natura diuina, cuius nulla assignari potest causa efficiens aut finalis proprie dicta cum deus sit ens à se; & à quocunque alio independens.

Secunda pars suadetur, quia sicut

vnun attributum est causa virtualis alterius, puritas immutabilitatis, hæc æternitatis; ita non repugnat concipere in Deo voluntatem, veluti radicem volitionis actualis, & causam virtualem illius: & similiter quia Deus vult omnes creaturas propter seipsum, dici potest volitionem sui, iuxta nostrum conceptum, esse finem volitionis creaturarum.

Tertia denique suadetur, nam vix negari potest, quin Deus aliqua re creata proximè moueatur ad volendum aliquid: cùm ex Scriptura & patribus aperte constet, Deum homines amare, ab illis amari, illis varia conferre beneficia, quia illa postulant, aut merentur; eos iustificare, quia ad gratiam se disponunt, &c. Neque enim aliquo fundamento dici potest, eiusmodi locutiones causales toties repetitas. improprie & metaphoricè intelligendas esse, ita vt non contineant rationem ex parte obiecti creati, propter quam Deus hoc, aut illud velit. Præsertim quia in eo agendi modo nulla assignari potest imperfectio, quæ supremam Dei independentiam & dignitatem dedecet: eo quod etsi proxime vnū velit propter aliud, omnia tamen finaliter reducit ad seipsum, & ad suam bonitatem: cuius maxime gratia operatur.

CONCLUSIO III. Deus non necessitat voluntatem nostram ad agendum.) Est de fide contra huius temporis hæreticos, qui oppositum docent, adeoque existimant nos non agere liberè: probari autem breuiter potest ex iis quæ Scriptura sacra, Patres antiqui, & Theologi communiter de libertate tradunt, ea enim apertè ostendunt Deum non imponere hominibus agendi necessitatem, sed eos relinquere in manu consilij sui, id est; cum perfecta indifferentia ad agendum vel non agendum, itemque ad agendum hoc vel illud.

Idem sumitur ex vulgari definitione libertatis, ab omnibus communiter approbata, qua illud liberum dicitur, quod positis omnibus ad agendum prærequisitis, potest agere, vel non agere; nam inter prærequisita ad agendum, requiritur maximè concursus Dei in actu primo paratus, cum sine illo causa secunda non possit dici completè & proximè potens ad agendum: vnde eo concursu sic ablato, adhuc voluntas quæ libera est, & liberè operatur, manet indifferentis ad vtrumlibet, neque habet necessitatem eligendi vnâ partem determinatè.

Denique Concilium Trident. volens iuxta mentem Scripturæ sacre, & san-

etorum Patrum, libertatem nostram defendere in actibus supernaturalibus, in quibus specialis difficultas reperitur, propter influxum gratiæ efficaci ad eos requisitæ, quæ agendi necessitatem inducere videtur, sapienter statuit sess. 6. cap. 5. & can. 4. hominem à Deo morum & excitatum posse gratiam abiicere, eique dissentire si velit; quare post adeò claram huius Concilij definitionem, dici non potest à viro Catholico, de rebus fidei bene (vt par est) sentiente, gratiam diuinam nobis imponere necessitatem, agendi, aut quod in idem redit, voluntatem nostram non posse eam abiicere, seu illi dissentire, Adhuc tamen grauis controuersia manet inter recentiores Theologos, de vero sensu prædictæ definitionis, cum alij contendant eam debere intelligi in sensu composito, alij dūtaxat in sensu diuiso, qua de re fusè in suaui Cōcordia disput. 2. sect. 4.

CONCLUSIO IV. Absolutè loquendo & nulla suppositione facta, nullus esset in rebus effectus contingens seu liber, si Deus ageret ex necessitate naturæ, ex supradictis: essent tamen effectus contingentes & liberi, si supponas dari causas contingentes, Deumque ex necessitate naturæ iis offerre eundem concursum

concursum, quem nunc de facto illis liberè exhibet.) Ratio est euidens, quia posito tali concursu in actu primo, voluntas non necessitaretur ad vnum, sed maneret indifferens ad vtrumlibet, ergo ageret liberè. Confirmatur, nam Deus supposito æterno decreto nobiscum concurrendi, non potest nobis eiusmodi cõcursum denegare, quin potius non minus necesse est vt nobis illum exhibeat; quàm si ageret ex necessitate naturæ, & tamen liberè operamur: ergo quamuis Deus necessario ad actus nostros influeret quantum esset ex parte sua, illa necessitas libertatis vsum in nobis nequaquam impediret.

Neque hinc sequitur, quòd vera radix contingentia actuum nostrorum non sit voluntas dei, sed nostra: quia etsi quod actus nostri sint liberi & contingentes, hoc proximè habeant à nostra volùtate, quatenus hæc antequam ageret, potuit non agere, id tamen vltimatè petendum est à summa efficacia voluntatis dei, qui vt ait S. Doct, suprà, volens quædam fieri necessario, quædam cõtingenter vt sit ordo in rebus, ad complemētum vniuersi, quibusdam effectibus aptauit causas necessarias, aliis contingentes & defectibiles.

de Deo.

H